„Ösmerd meg az égitestet, melynek porszeme vagy Te is”

2013/06/13

GRÓF ZICHY JÓZSEF
UTAZÁSAI
I.
Ázsiai útinapló
1875-76
Széphalom Könyvműhely
Országos Széchényi Könyvtár

[1]Az Országos Széchényi Könyvtár és az Írók Alapítványa – Széphalom Könyvműhely [2] tisztelettel meghívja Önt és minden kedves érdeklődőt Zichy József utazásai I–II. című könyv bemutatójára. A könyvet szerkesztette *Zichy Mihály*.

A bemutató 2013. június 13-án, csütörtökön 16 órakor kezdődik az Országos Széchényi Könyvtár 8. emeleti társalgójában.

A vendégeket köszönti *Boka László*, az Országos Széchényi Könyvtár Tudományos igazgatója és *Mezey Katalin*, a Széphalom Könyvműhely vezetője.

A szerkesztővel *Mezey Katalin* és *Salát Gergely* beszélget.

A mű rövid ismertetője:

Gróf Zichy József (1841, Pozsony – 1924, Pozsony) korának közismert politikusa: 1865-től 1872-ig országgyűlési képviselő, 1870-től 1872-ig az első fiumei kormányzó, 1872-től 1875-ig földművelésügyi miniszter volt.
1875 és 1876 között tett korábbi európai utazásai után öccsével, Ágosttal távolabbi célt tűztek ki maguk elé: Konstantinápoly és Kairó érintésével hajóval indulnak a Távol-Keletre, Kínába és Japánba, ahonnan a szárazföldön, Szibérián, Moszkván és Varsón keresztül térnek vissza szülőföldjükre.

Utazásuk során nem csupán a kalandvágy, a világlátás vágya vezette őket: jóllehet saját költségükre utaztak, mégis – nem hivatalos vagy inkább félhivatalos követként – az Osztrák-Magyar Monarchiát képviselték, gondosan megfigyelve a felkeresett országok politikai, gazdasági, kereskedelmi viszonylatait. Útinaplójának utolsó bejegyzésében így összegzi utazásuk tanulságait: „…’Tengerre, Magyar’, tekintsd meg a távoli országokat, népeket, tanulj tőlük jót, hasznosat; okulj hibáikon, gyönyörködjél a Teremtő nagyszerű művein; bámulj a természet csodái és embertársaid remekművei előtt; ösmerd meg az égitestet, melynek porszeme vagy Te is. De ha ismeretekben gazdagon, tapasztalatokban s élményekben edzett ésszel, tág látókörrel s elidegeníthetetlen, kifogyhatatlan szellemi tőkével térsz vissza ismételt vándorlásaid után, értékesítsd s használd fel azokat s akkor ismét hazánk földére lépve ne feledd el soha azt, mit költőnk mond róla, hogy: ’e kívül nincsen számodra hely, áldjon vagy verjen sors keze, itt élned, halnod kell.’”

A fivérek előző évi ázsiai útjuk folytatásaképp 1877-ben Észak-Amerikába utaztak. Megfigyeléseik szempontjai megegyeztek előző évi ázsiai útjukéval.

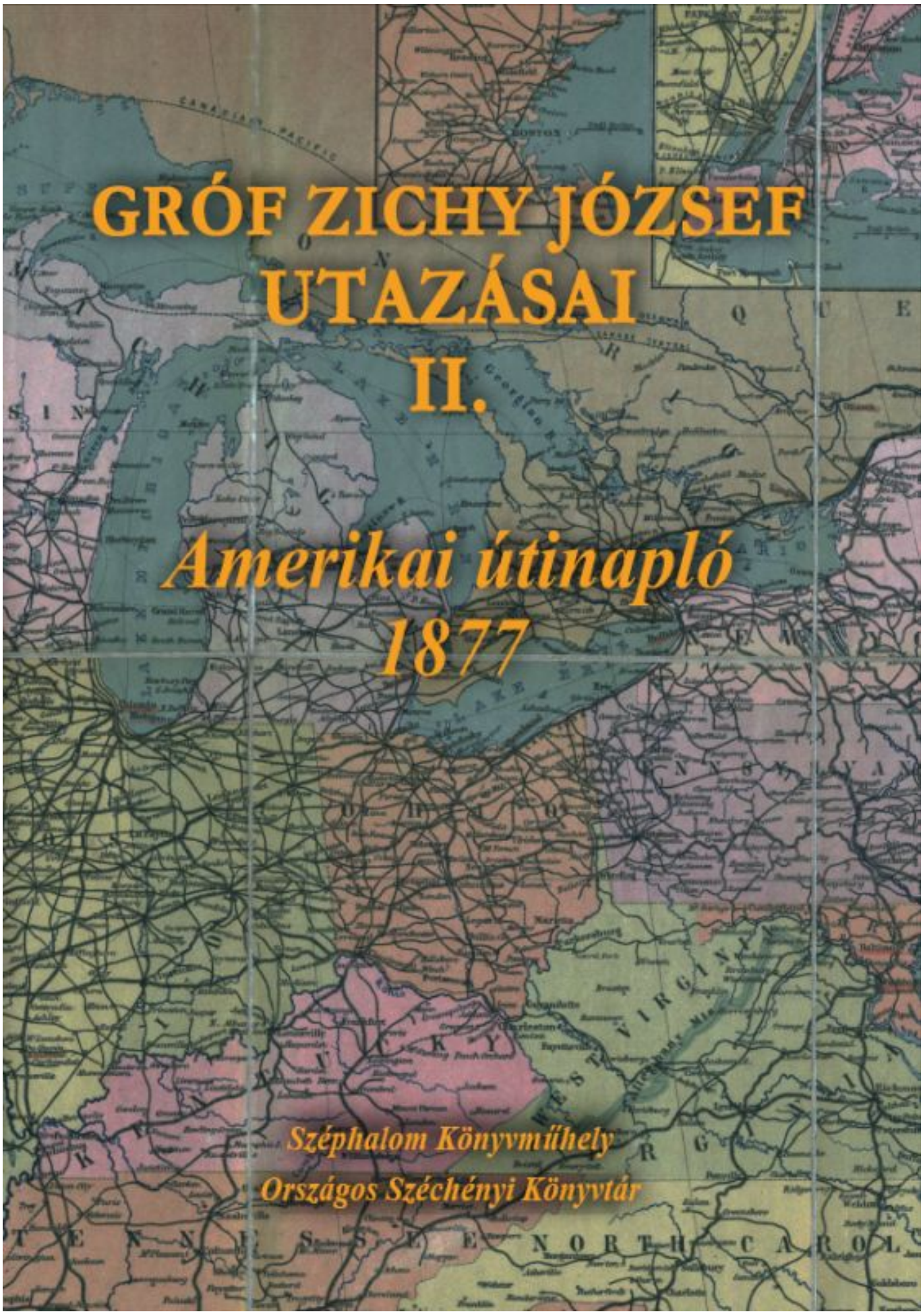
GRÓF ZICHY JÓZSEF
UTAZÁSAI
II.
Amerikai útinapló
1877
Széphalom Könyvműhely
Országos Széchényi Könyvtár

[3]Első benyomásaikat az Újvilágról Zichy József így rögzítette New Yorkban: „…az ember nem hinné, hogy oly messze van Európától. Hozzánk hasonló kinézésű emberek, kocsik, tramway-k, zene, Lagerbier, elegáns boltok, vasút, gőzös, Kolombusz ha ezt látnád!” –A látottakról alkotott véleménye elfogulatlanságot tükröz, amikor ezt írja: „…Igen hibáznak tehát azok, kik felületesen nézik meg, vagy helyesebben pillantanak be e roppant országba, s azután ítéletet hoznak, általánost, túlzottat egyik vagy másik irányban, vagy pláne könyvet írnak európai honfitársaik Amerika feletti véleményének, fogalmának – tulajdonképpen félrevezetésére…. amit eddig olvastam s hallottam túlzás volt mindig vagy az egyik vagy a másik irányban, mindent se nem égig emelni, se nem porba tiporni, elítélni nem lehet.”

Naplója végén így összegzi a két nagy utazás tapasztalatait:

„Párhuzamot ezen és múlt évi ázsiai utazásom közt húzni képtelenség volna; annyi a különbség s oly kevés a hasonló, hogy ezt hiába kísérteném meg, a két utazás egymást kiegészíti…Ázsiában…az egymástól olyannyira különböző s egymást folyvást felváltó, heterogén jellegű képek s benyomások semmi tekintetben sem hasonlíthatók össze avval, mit benyomásképp eredményez egy utazás az Északamerikai Egyesült Államokban, hol mintegy századunkat megelőzni törekvő lázas tevékenységnek, soha egy percig sem való szünetelésnek, lankadhatlan tevékenységnek, munkásságnak rezultátumával állunk szemben…ott a múltba nézesz, itt a jövőbe.”

A két útvonal:

Ázsiai útvonal 1876–1877 (főbb állomások): Konstantnápoly – Alexandria, Kairó, Szuez – Aden – Ceylon – Jáva – Bangkok – Sziám – Hong-Kong, Macao – Kanton – Shanghaj – Nanking – Sanghaj – Nagasaki – Osaka – Kioto – Yokohama – Yedo (Tokio) – Kobe –Nagasaki – Shanghaj – Tientsin – Peking – Kalga – Gobi sivatag – Uda –Urga – Kiachta-Bajkál-tó – Irkutszk – Krasznojarszk – Tomszk – Kazan –Nyizsnij-Novgorod – Moszkva –Varsó.

Amerikai útvonal 1877 (térkép alapján, nagyon vázlatosan): New York – Niagara vízezés –Ontario-tó – New York – Long Island – körutazás a Nagy Tavaktól délre és a Keleti-parton –San Francisco és környéke – vissza Saint Louis – Cincinnati – Pittsburgh – Washington –New York.

Részletek a könyvből [4]

A kötetek a helyszínen kedvezményesen (4400 Ft-ért) megvásárolhatók!

[5]

[6]

[7]

2013/06/13 - 12:50

Forrás webcím: https://oszk.hu/rendezvenyek/zichy-jozsef-utazasai

Hivatkozások:
[1] https://oszk.hu/sites/default/files/zichy-utazasai-borito01.jpg
[2] http://www.szephalom-konyvmuhely.hu/
[3] https://oszk.hu/sites/default/files/zichy-utazasai-borito02.jpg

[4] https://oszk.hu/sites/default/files/Zichy-Jozsef-utazasai-reszletek.pdf
[5] http://www2.nka.hu/pages/portal/gr/fooldal.html
[6] http://www.szephalom-konyvmuhely.hu/?a=
[7] http://www.oszk.hu/
[8] https://oszk.hu/category/foszotar-es-pozicionalo/hirek
[9] https://oszk.hu/category/foszotar-es-pozicionalo/rendezvenyek